

SU/Tuija Nopola

6.11.2023

Kustannusarvio eläkkeen karttumisesta asevelvollisuusajalta

Tässä muistiossa esitetään arvio kustannuksista, joita aiheutuisi, mikäli sekä varusmies- että siviilipalvelus kartuttaisivat työeläkettä. Muistiossa on tehty kaksi laskelmaa. Ensin on oletettu, että eläkettä karttuu asevelvollisuusajalta kuten alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta eli VEKL-laki ulotettaisiin koskemaan myös asevelvollisuusajan karttumia¹. Toisessa laskelmassa oletetaan, että asevelvollisuusajalta karttuisi eläkettä, kuin likimäärin samanikäisillä työssäkäyvillä keskimäärin. Perustelu tämänkaltaiselle ansioperusteelle olisi se, että varusmies- ja siviilipalvelua suorittavat miehet ovat pakollisessa palvelussa valtiolle. Laskelmassa oletetaan, että eläkettä karttuu samalla perusteella kaikille palvelussa oleville sukupuolesta riippumatta.

Laskelman talous- ja väestökehitystä koskevat oletukset perustuvat Eläketurvakeskuksen vuoden 2022 pitkän aikavälin laskelman mukaisiin oletuksiin². Eläkkeen kartutus tulee arvioissa voimaan vuoden 2024 alusta lukien.

Taulukkoon 1 on koottu varusmiespalveluksen suorittaneiden määrät ja keskimääräiset palvelusajat vuonna 2022 sekä siviilipalvelukseen astuneiden määrä vuonna 2021. Siviilipalveluksen keskimääräisen keston arviona on käytetty palveluksen kokonaiskesto. Arviossa oletetaan, että suhteessa tulevien ikäluokkien kokoon palvelukseen astuneiden osuudet ja palveluksen keskimääräiset pituudet pysyvät lähtövuosien tasolla.

Taulukko 1. *Varusmiespalveluksen suorittaneiden lukumäärät ja keskimääräiset palvelusajat vuonna 2022 sekä siviilipalvelukseen astuneiden määrä sekä palveluksen kokonaiskesto vuonna 2021.*

	Palveluksen suorittaneet		
	varusmiespalvelus	siviilipalvelus	yhteensä
yhteensä	19058	1 343	20401
miehet	18030	1 343	19373
naiset	1028		1028

	Palveluspäivät keskimäärin		
	Varusmiespalvelus	siviilipalvelus	yhteensä
yhteensä	267	347	272
miehet	267	347	272
naiset	267		267

Lähde: Puolustusvoimat ja Tilastokeskus

¹ Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030644>

² Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2022, Eläketurvakeskuksen raportteja 5/2022.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-351-6>

SU/Tuija Nopola

6.11.2023

Taulukossa 2 esitetään kustannusarvio asevelvollisuusajan eläkekattumien huomioimisesta. Taulukon 2 laskelmissa on oletettu eläkettä kattuvan varusmies- ja siviilipalveluksen loppuun suorittaneille VEKL:n ansioperusteen mukaan (767 euroa vuonna 2021).

Taulukossa 3 on oletettu eläkkeen kattuvan asevelvollisuus- ja siviilipalvelusajana niin sanotun menetetyn ansion perusteella. Menetettynä ansiona on pidetty keskimääräistä 20-24 vuotiaan miehen kuukausiansiota. Vuonna 2021 se oli keskimäärin 1948 euroa. Tätä ansioperustetta on korotettu vuosittain palkkakertomella.

Kustannusvaikutukset esitetään sekä yhdessä että erikseen varusmies- ja siviilipalveluksen osalta. Lisäksi taulukossa esitetään arvio VEKL:n eläkemenojen kehityksestä nykyisin vallitsevan lainsäädännön mukaisesti.

Laskelmassa kattuman laajentamisen vaikutukset näkyvät vasta pitkän ajan kuluttua asevelvollisuuden suorittaneiden siirtyessä eläkkeelle. Lisäkustannusten määrä on laskentajakson päätepisteessä 0,03 prosenttia koko talouden työtulosummasta VEKL:n ansioperustetta käyttäen. Tällöin VEKL:n eläkemeno olisi noin 3,7 prosenttia korkeampi verrattuna vallitsevan lainsäädännön mukaiseen VEKL:n menoon. Jos ansaintaperusteena käytettäisiin keskipalkkaa, lisäkustannusmeno olisi laskentajakson päätepisteessä 0,077 prosenttia työtulosummasta.

Taulukko 2. *Varusmies- ja siviilipalvelusajojen eläkekattumasta aiheutuva eläkemeno, kun ansioperusteena VEKL-ansioperuste.*

	VEKL-meno, miljoonaa euroa vuoden 2021 hintatasossa			
	Nykylaki	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	25	0	0	0
2030	48	0	0	0
2040	141	0	0	0
2050	377	0	0	0
2070	1162	4	0	4
2090	1475	50	5	54

	VEKL-meno, prosenttia koko talouden työtulosummasta			
	Nykylaki	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	0,025	0,000	0,000	0,000
2030	0,046	0,000	0,000	0,000
2040	0,122	0,000	0,000	0,000
2050	0,294	0,000	0,000	0,000
2070	0,759	0,002	0,000	0,003
2090	0,825	0,028	0,003	0,030

SU/Tuija Nopola

6.11.2023

Taulukko 3. *Varusmies- ja siviilipalvelusaikojen eläkekarttumasta aiheutuva eläkemeno, kun ansioperusteena 20-24 -vuotiaan miehen keskipalkka.*

	Eläkemeno, miljoonaa euroa vuoden 2021 hintatasossa		
	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	0	0	0
2030	0	0	0
2040	0	0	0
2050	1	0	1
2070	10	1	11
2090	126	10	137

	Eläkemeno, prosenttia koko talouden työtulosummasta		
	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	0,000	0,000	0,000
2030	0,000	0,000	0,000
2040	0,000	0,000	0,000
2050	0,001	0,000	0,001
2070	0,006	0,000	0,007
2090	0,070	0,005	0,077